

Յ Է Լ Է Ք

Մ Ո Ւ Ս Ա Վ Վ Է Ր

ՐԻՍԱԼԷՅԻ ԻԼՍԻՅԷ, ԷՏԷՊԻՅԷ, ՍԱՆԱԻՅԷ, ԹԻԻՃԱՐԻՅԷ, ՀԻՔԵԱԵԷ ՎԷ
ՄԷՊԱՀԻՍԻ ՄԻԻՖԻՏԷՅԻ ՍԱԻՐԷ

Ա.Լ.ԵՄ ՊՈՒ ԵԱՐ

Տկօրխննիւ նիւսխէսկն սեւաւ (սահիփ 61)

Անլէր իչուն քիմնէնին պիր չէյ տէեէմէեէճէյի տէրքեար օլտուղու կիպի, պիր մէճպուրիեէթլէրի օլմատըղը, վէ զարուրէթի մասլահաթման տախի պուլունմատըղը հալտէ, սատէճէ քէնտիլէրինի ալէմէ մէշղու կէօսթէրմէք, վէ պու կէօսթէրիչլէ իսէ իշկիւղար, արրաեէթլի վէ սանաթքեար, վէ միւստագիմ իւլաթվար օլտուղլարը իչուն հէր տէրտի վէ իշի օլան քէնտիլէրինէ գօշուեօրումուշ, վէ օճիհէթլէ պաշլարընը գաշըմաղա վագըթլարը եօղումուշ թարղընտա, նաղարը էհալիեի զաուպ իյլէմէք էմէլինտէ կէզէնլէր տախի, հէր նէ գատար քէօր գըեաս սաեէսինտէ ալըր ալմաղ եուլթուրուեօրուղ տէեու պիլըլէր իսէ պիլսինլէր, էրպապը քէմալ ինտինտէ կիւլինն վէ իսթիհզատան գուրթուլամաեաճաղլարը նիւմիւտար սըր:

Հէլէ պու միսիլիւ մօգթօրլարընէն զիեատէ կիւվէնտիքլէրի եէր, իքի խասթանըն պիրիսի, իյլէթի ֆարգ իտիլէմէեէրէք զայրը մուվաֆըգ վէ միւղիրը մուալէճէ իսթիմալի, վէ չարփըգ եախօտ նըզամնըղ ամէլիեաթտան պիր նէվի կիպի, ֆէհիմնիգիք վէ թէտպիրիլլիքլէրի ուղըրունա գուրպան կէթմէքտէ օլտուղու հալտէ, տավասընըն նատիր իւլ վուգու պուլունտուղու տուր:

Իմոի հիշ պիր իլմէ թէվագիւֆ իթմէեէն խուսուսաթը մէպհուսէտէն տօլանը, քէօր գըեաս հիւրմիւնէ թապի օլան զահիրալին ինսան, քիւլիւէն վէ պիր զաշ նէվի ուլումու թապիյէ վէ ալիյէ իլէ միւթթատըֆ օլմատը, վէ թէճարիսի քեաֆիյէսի պուլունմատը լեաղըմ կէլէն մօգթօրլարըն իշ եիւղիւնիւ քէշֆ էտէ պիլմէսի միւմքըն մի տիր, էլպէթտէ նաղարը իթիպարընը, շաշատը տէպտէպէսի վէ չէնէսի չօղ օլան իլէ, աթ վէ արապա իլէ կէտիւղ իէլէնլէրին ճէլալ իտէճէ-

յի, վէ պունլարըն իշինտէ օլան մու-
գալլիտ սընըֆընընտա ճիտտիլէրինին
րազպէթ վէ գըյմէթի իլէ թագտիր
խտիլէճէյի զայրը միւհթաճը թէվ-
ղիհ տիր:

Կէրչի շարլաթան վէ կէօղաչան ա-
վօգաթլարըն օ եօլտա օլան տօգթօր-
լար կիպի գուսուրլարը մէքթուլմ գալ-
մսեուպ իրլիքլէրի չափուգ պէեազա
վուրուր իսէ տէ, պունլարըն տափի
զայպ էթաիքլէրի տալա իշուն, «Խ-
թինաֆ իտէր շէօյլէ քէսէրիմ, թէմ-
եիզտէ պէօյլէ պիչէրիմ» տէեու միւ-
վէքքիլլէրինի սօեուպ սօղան իտէսի-
եէ, վէ տալատան ֆարիլ կէթիրէ-
սիեէ գատար իշին արգաւընը ալ-
մամատա օլմալարտա, օ ճիհէթին
եէրինի տօլտուրամազ տէյիլ տիր:

Կէքի պունլարըն հագիդիսինի թագ-
լիտինտէն նէ վէճհլէ թէֆրիգ իթմէլի,
չունքի հէր նէվի նըզամ վէ խուսուսիյ-
լէ իլմի ֆըգհ, ֆէննի պէլաղէթ ման-
թըգ վէ գալաիտի լիսան, ուսուլու քի-
թապէթ, իլմի հիսապ, թարիխ ժողրա-
ֆիա վէ սաիրէ պիլմէսի իճապ իտէ-
ճէք ավօգաթլար, էսնայը մուհաքէ-
մէտէ «մամաքի, մահկէմէյի աշինիզ,
պինաեհն պէրի» կիպի, քէլիմաթ իս-
թիմալի իլէ պիւլ պիւլ կիպի շագը-
մադտա պուլունուր, վէ պունլարըն
«մամաքի, մահկէմէյի աշինիզ, պինա
պէրի» օյաճալընը օ խալդ քի
պիլմէտիլի հալտէ, պիր թագըմ ա-
րապի ֆարսի գարըշտըրըլընօր օլ-
տուղունու կէօրիւր իսէ օ միսիլու
շարլաթանլարա պիրէր ֆէյլէսօֆ նա-
գարըյլա պագմազ մը:

Վէ ավօգաթլըգ տէնիլէն շէյ մա-
նէվի հէքիմիլք օլուպ, վէ հիւսնիւ ի-
սաֆը վազիֆէսի իսէ պալէատա թաա-

տատ օլունան իլիմլէրի թահսիլէ միւհ-
թաճ օլտուղու հալտէ, իլիմլէր շէօյլէ
տուրսուն թէքէլլիւմ էթաիքլէրի լի-
սանը րէսմինին ֆասահաթընտան տա-
խի պիպէհրէ օլտուղլարը, եանի թէ-
լէֆֆիլիւ քէլիմաթտա ճահիլ, վէ
«մահկէմէ» քէլիմէսի միւհննէս օլ-
տուղու ճիհէթլէ գաիտէյի արապիլէ
իգթիզասընճա սըֆաթը տա թէէննի-
սէն իզաֆէ օլունմադ իճապ իտէճէ-
յինի թէֆրիգէ զայրը միւգթէտիր
պուլունտուղլարը հալտէ,

Վէ պիրտէ տէվլէթէ ախտ օլան,
վէ հիշ պիր վազըթտա մուվազգաթ
րիեասէթ վէ հէյիէթէ մալ օլունամա-
եաճաղը տէրքեար պուլունան «մահ-
կէմէնի» անլէրէ մալ իթմէք խաթա-
սընտա պուլունմադտա օլտուղլարընը
աննաեամահարադ, ճէհլի միւրէքքէպ-
լիք կիրտապընտա միւսթէզրադ օլ-
տուղլարը թագտիրտէ, ավօգաթ-
լըգ իամի, վէ անըն ճիտտիսինէ ախտ
օլան հալ հէյիէթ վէ խասսիեէթին
թագլիտի սաեէսինտէ, քէօր գընասըն
ճալլալի օլմադ ֆէթուհաթընը գա-
զանմըշ օլան զաթլար, գուս գուս
գուպարարադ իֆթիլսար իթմէզմի,
արապա վէ աթ իլէ կէտուպ կէլմէզ
մի, պուլունլարընը Գաֆ տաղընա
տօղրու եիւքսէլթմէզ մի:

Սննամալը տըր էօյլէ իսէ քի, պու-
մասիլէր ալթընտա մէքթուլմ օլան
էֆալ ու հարաքեաթ ինսան գապան-
ճասը տէմէք օլտուղու հալտէ, քէօր
գընասըն սէվգի իլէ զաֆիլ պուլու-
նան ինսանլար նէ տէրէճէ թէհլիքէ-
տէ, վէ պիր ահվալը միւղթարէպէ
իշինտէ պուլունմսգտա տըրլար:

Պահսըմըզըն պուրահա գատար տէ-
վամընա կիւճ հալ սապը իտէն պիր

Թագրմ զէնկինէրն իշինտէ, ղէր ուսիմ մատէնճիլէրի վար տըր քի, պիղ պիր Թարաֆտան էճնասը ալաւը Թաատատ իթմէքտէ, վէ կիւղէլլիք իլէ ազլ մասկէլէրի էնվաինի պիլտիրմէքտէ իքէն անլէր տէ «նաֆիլէ . . . նաֆիլէ չապալաեօրսուն, վէ եազըգ քի քեաղըտ դարալաեըպ կէօղ նուրու տէօքիւեօրսուն, պու գատար էշխասը միւթթէիֆէեէ, վէ անլէրին գուլլանտըգլարը էնվայի մասկէեէ, պիղտէքի օլան զէնկինիք մասկէսի պիր վէհլէտէ զալիպ կէլէ պիլիր, վէ հիւքմ ու Թէէսիրիմիզ անլէրին ճիւմէսինէ տէ մուգապէլէեէ քեաֆի տիր» տէեու սէօղիւմիւզիւ քէսէճէքլէրինտէ շիւպհէ եօգ տուր:

(Մայասի սօնրա)

ՈՒՍՈՒԼՈՒ ՔԻԹԱՊԵԹԻ ԹԻՃԱՐԷԹ

Տհօրսիւննիւ նիւսիսէսէն տիւալ (սահիֆ 55)

Սէր լէվէայը սէնէտ նէ՞ վէճհլէ եազըլըր:

Իթա օլունան սէնէտ էկէր տէյն զըմնընտա իսէ իլք սաթըրընա (Պաիսի քաւրիսի սէնէսի տէյն օյսուր ֆի) տէնիլէրէք, վէ մուգապէլէ իպրա վէ սաիր հանիլը նէվտէն իսէ (տէյն) եէրինէ օ՛ ճիհէթ զիքր իտիլէրէք իքթիֆա, վէ մուգատտէմէսի իքինճի սաթըրտան պէտ իլէ Թասթիր վէ իսիա օլունուր, վէ սէրլէվէալար, Թաապիրի մէգքիրէ հէմմանա օլան քէլիմաթը սաիրէ իլէ տէ եազըլա պիլիր եանի (Պասիյի քեդգիւմի սէնէս) վէ (վիհնի քաւրիսի նուրուֆ) վէ զայրէ:

Մուգատտէմէյի սէնէտ նէ՞ տիր:

Պու տա սէրլէվէատան սօնրա Թասթիր օլունաճագ սաթըրլարտա սէնէտ քիմէ վէրիլիեօր իսէ անըն իսմ շէօհրէթ

վէ մահալլի իգամէթիլէ, Թէպասը էճնէպիլէտէն օլտուղու հալտէ Թէվիհիլի Թէպաիէթինէ տաիր իգթիլա իտէն իզահաթտան իպարէթ տիր, վէ էքսէրիա օսմանլըճա վէ սլաղի տաիսի էլիինէ վէ իպարէյի սաիրէ իլէ օլան սէնէտաթըն, սէնէ շէհր վէ եէվմի իթասը տա մուգատտէմէ սըրասընտա եազը իլէ Թասթիր օլունա կէլմէքտէ իսէ տէ, զիրինտէ րազամ իլէ տէ վազը Թարիիսէ լիւզիւմիւ հազըզի օլտուղունտան, իշպու Թարիիսէ մէսէլէսինէ խաթիմէ իթիպար, վէ լազըմ կէլէն իզահաթը մահալլինտէ պէեան վէ իսթար օլունաճագ տըր:

Համիլի սէնէտին իսմիլէ իքթիֆա օլունամաեըպ տա շէօհրէթ սանաթ, վէ մահալլի իգամէթիլին թասարիհի լիւզիւմիւնէ սէպէպ նէ՞ տիր:

Էքսէրի իսիլիլէրին, վէ պաղի տալսի շէօհրէթին եէքտիկէրինէ միւշապահաթը օլտուղունտան, համիլի սէնէտին քիմ օլտուղու գօլայճա անլաշըլմագ, վէ հինի Թահարրիտէ պիսսուհուլէ պուլունմագ, վէ պիրտէ լէտէլհաճէ համիլի սէնէտին Թաիֆէյի թիւճարանտան, վէ միւնտէրիճաթընըն ումուրու ատիլէտէն, եախօտ թիւճարիլէտէն օլուպ օլմատըղը, վէ մէնշաի մուամէլէնին նէրէսի իտուլի թէֆրիգինէ սուհուլէթ օլմագ իւզրէ խուսուսաթը մէզպուրէնին թասարիհի լեազըմէտէն տիր:

Համիլի սէնէտին թիւճարանտան, վէ միւնտէրիճաթընըն ումուրու ատիլէ եախօտ թիւճարիլէտէն օլուպ օլմատըղը իլէ, մէնշաի մուամէլէնին նէրէսի օլտուղու պիլինմէսինէ նէ՞ իգթիլա վար տըր:

Պունլարըն լիւզիւմիւ, օլ սէնէտտէն տօլաեը շաեէտ պիր նէվի տալա թէհատաիւս իտէր իսէ, հանկը մահալլ մահկէմէսինտէ թիւեթթ օլունաճագ պիլա իսթիլաֆ հալլ օլունա պիլմէք իշուն մէնշաի մուամէլէ, վէ տալանըն մահկէմէյի թիւճարէթտէմի, եօխսա տաալլիլի ատիլէ թիւեթթինէ մէմուր օլան մէհաքիմօնէ մի թիւեթթ օլունաճագ տըր շուրասընըն թէֆրիգի զըմնընտա տալսի ճիհէթի մատտէ մաալիւմ օլմագ իշուն տուր:

Թէպախեթին պէեանընա նէ՛ իհթիեաճ վար տոր:

Պու տա պիլխաստէ տաւսեա թէպալիւգ իտէր, չուէքի թէպասայը տէվլէթի ալիյէ իլէ էճնէպի մուամէլաթընճա ֆարգը ուսուլու մուհաքէմէ օլտուղու կիպի, մէր-ճիյի բիւեթի տախի պաշգա օլտուղունտան, ինտէլ իգթիգա ուսուլու միւթթէ-լսէգէսինէ թէվֆիգի հարաքէթ օլունմագ իչուն թէպախեթին թասրիհի աախի էլ-զէմ տիր:

Մլթն եանի վասաթը սէնէտ նէ՛ տիր:

Վասաթ տախի սէնէտին նէ՛ մատտէեէ, վէ նէ շարթ իլէ իթա օլունտուղունտան մահալը պէեանը օլուպ, անճագ հէր նէվի սէնէտաթըն պիր մէրամ վէ մատտէ իչուն վէրիլէճէյի թապիյի, վէ մէվատտը միւթթէլիֆէյի խուսուսիյէ, պիր սէնէտին միւհթէվիեաթը վասաթը տէմէք օլաճաղը պէտիհի պուլունտուղունտան, վասաթը սէնէտի ճիհաթը խուսուսիյէտէն ատտ իլէ իգահաթընը, սէնէտաթը միւթթէլիֆէ սըրասընտա պէեանա ինհիսար, վէ օրատա ճինսլէրինէ կէօրէ լաղըմ կէլէն մալիւմաթը միւֆիտէնին իթասը թէնսիպ վէ իսթիեար օլունտու:

Սէնէտաթըն խաթիմէսի նէ՛ տիր:

Իթա օլունտան սէնէտաթ պիր մահալը րէսմիյէե՛մի, պիր մուապգամ զաթամը եօգսա աախ աաաւմմը, վէ րէէսէն մի եատէ միւպատէլթէն մի վէրիլիեօր, միւմղմ մը մէմհո՛ր մու եախօտ իքիսի պիր եէրտէ մի տիր. շուհուտ մահպէրինտէ՛ մի եօգսա միեանէտէ՛ մի տիր, վէ հանիը թարիխ վէ եէվմոէ իթա օլունմագտա տըր, վէ պիր րէսմի գալէմոէն միւսատտամգ մը տըր, շուրաղարընը միւպէյէն օլմագ իւզրէ իշար գըլընան քէլիմաթ վէ ճիւմէ, վէ թարիխ իլէ միւհր վէ իմզա թասաթի օլունտան սէնէտաթըն խաթիմէսի ատտ օլունտու:

Պուրասընը պիր աղ իգան էտէլիմ, ահատ թարաֆընա րէէսէն վէրիլէն սէնէտաթտա «Իշպու ահնէս ինչա վե իրա օշունսու» վէ մահալը րէսմիյէեէ եախօտ պիր մուապգամ զաթա իսէ « Իշպու ահ-

նէս քերգիւմ վե Թագիւմ գըլընսը » իպարաթը, վէ թարաֆէյն պէյնինտէ միւպատէլթէն իթա օլունմագտա իսէ «Իշպու ահնէս նիւսիքիյն օշարագ» վէ էշխասը միւթէատտիտէեէ սիւրէթլէրի վէրիլէճէքսէ «շու գասար նիւսիքիյն իպարեք օշնագ իւզրէ քերգիւմ, վե պիրեք սիւրեք քասաթի օշունսու» ճիւմէլէրի, վէ իմզա իլէ իսէ « միւմզա » վէ միւհր մատրուպ օլտուղու հալտէ «մեմհուրէն» վէ իքիսի պիր եէրտէ իսէ « միւմզա վե մեմհուր » լուղաթը, վէ շահիտ հուզուրունտա իսէ «շուհուրիւ միւվաանէսիսէ եախօս հուզուրունսա» իպարաթը եաղըլըր, վէ պիր մահալը րէսմիյէտէն թասաթ օլունմագ օլտուղու սիւրէթտէ « միւսասսագ օշարագ» քէլիմաթը վէ պիր տէ եէվմի իթասը թարիլի թէրգիմ գըլընըր:

Շուհուտ հուզուրունտա իթա օլունտուղու իշար օլունտան սէնէտ տէ, շահիտ իմզասը վագ իթտիրիլմէմիշ օլուր իսէ մագարրաթը վար մը տըր:

Իմզա եա միւհր սէնէտ սահիպիլին օլտուղու հալտէ հիւքմիւ սէնէտին ֆէսիլին միւհիւպ պիր մագարրաթ թէսալվուր օլունմագ իսէ տէ, իշարա կէօրէ շահիտ իմզասը վագ իթտիրիլմէլիյն էլզէմ օլաճաղը կիպի, հէլէ եաղըսը օլմեանլարըն սէնէտաթը, միւթլագա մատրուֆ վէ միւթէպէր շահիտլէր իմզասըլա միւսատտագ պուլունմասընըն տէրէճէյի իլուգիւմիւ էմիլի զայըր միւպէնմ տիր:

Շէհատէթին իմզա վէ միւհր թահթընտա եաղըլմանըպ տա, եաղընը իսիմէրինին իշարթիլիլէ իքթիֆա օլունմասը ճաիլ մի տիր:

Պու շէյ Օսմանըճա սէնէտաթտա փէք չօգ տէֆա կէօրիլիւր քի, մուհարրիլի սէնէտին խաթթը տէսթիլիլէ պիր « շուհուր իւլ հալ » քէշիտէ վէ գիրինէ հաղըր պուլունտան շահիտլէրին իսիմէրի միւսէլսէլէն թասաթիլ վէ իմզա օլունմագտա տըր, հալ պու քի պու թարիլէ միւրիւրիւ գէման ճիհէթիլիլէ քէյֆիեթին խաթըրտան իկրաճը, վէ պաշգա եաղը իլէ եաղըլմիշ օլան շահիտ իսմի, օ՛ գաթըն իշի տէր խաթըր իտէ պիլմէսինէ մէտար օլամամասը մէլհուլ իտուլիյնտէն հէր հալտէ շէհատէթին տախի իմզա եախօտ միւհր թահթընտա օլմասը լեաղըմ տըր:

(Գուսուրու պաշկմա)

Ս Ո Ւ Ա Ս

Սուսա Անատոլոնոն Պաղտատ ճատտէսի վասաթընսա վէ մարագօւն եախօտ մարագօւն տաղը էթէյինտէ, վէ օվա իւղէրինտէ գատիւմ վիլանէթ մէրքէղի մէշնուր պիր շէհիր տիր:

Ճանիպի շարգիսի գարա տէնիզէ գատար սըգ օրմանըգ տաղլար, վէ թարաֆը ճիւնիւպիսի իսէ ճէսիւմ օվալար իլէ միւհիթ տիր:

Շէհրի մէզպուրին հավասը սաղ, լաբին գըշը վէ սօփուղու զանէթ շէտիտ, վէ թօփրաղը իսէ միւնպիթ օլուպ, մահսուլաթը պաշլըճա պուղտայ, սըփա, չավտար, տարը, եափագ, փամուդ, իբէք, պէզ, ճէհրի, քէթէն թօխուսու վէ պունա միւսասիլ մահսուլաթը արղիյէ իլէ, անլէրտէն պաղիլէրինին մասմուլաթընտան իպարէթ տիր:

Գայսէրիյէ սանճաղը Սուսա հէմ հուտուտ, վէ նէֆսի Գայսէրիյէեէ 28 սասաթ պատինտէ օլտուղու լա պիւտտ օլուպ, վէ նուֆուսունուն քէսրէթինէ նիսպէթլէ արաղիսի տար օլտուղունտան զախիրէ ճիհէթիյէ Սուսա Գայսէրիյէնին անպարը ատտ օլունուր, վէ պիր չօգ մահսուլարը Գայսէրիյէտէ ֆիրուլթ գըլընըր:

Սուսա էկէրչի շիմտի մասհուր տէ-

¹ Պուրհան Տէնտիլ գարիւնէլէրինին Գայսէրիյէեէ 10—12 սասաթ, վէ նէֆսի Ազիզիյէնին 18 սասաթ, վէ Ազիզիյէ գազաընա մէրպուլթ պուլունան վէ Պիւրիւնիկիւզ վէ Սարմըսագլը նամընտա օլան ճէսիւմ գարիւնէլէրին 6 վէ 8 սասաթ պատ մէսաֆէտէ, Սուսա 20 սասաթլըգ եէրտէ իտույի, վէ օրալարըն թէքմիլ աշարը, վէ զախար մահսուլարը Գայսէրիյէտէ ֆիրուլթ օլունուպ, վէ էհալիսի-

կիլ իսէ տէ, գատիմինտէ հիսարը օլտուղունուն էմարէլէրի, վէ պաթը թարաֆընտան Գայսէրիյէեէ կիտէն եօլ իշուն Գայսէրիյէ գափուսու¹ թաապիրի էլ եէվմ մէվնուտ, վէ հիսարը գատիմինի 1400 թարիխինտէ Լէնկթիմուրուն թախրիպ էթմիշ օլտուղու մէսպուլթ տուր:

Գըզըլը ըրմագ շէհրին գըպլէ թարաֆընտան պաթը թարաֆընա, վէ Գայսէրիյէ ճիվարընա կէչէր օլտուղու, վէ պունտան մախտա մուրսար սու, միւմիյ սու, թնծորակ եախօտ կապուսիկ վճակ. նամլարըյլա շէհր էթրաֆընտա իւշ տէ չոյ ճէրէեան էտէր իտույի տէրքեար տըր:

Շէհրի մէզպուրտա թագրիպէն 5000 գատար խանէ օլուպ, իւշ պինի իսլամ վէ իքի պինի իըրիսթիեան մէնզիլէրի հիսապ օլունուր, վէ մէզքիւր 2000 խանէտէն, պին տօղուզ եիւզիւ Լուսաւորչական, վէ 40 գատարը Հո. Բող. Հայ. 10ու էլէքճի, վէ 50սի իսէ Բում խանէլէրի տիր:

Կէրչի սըհէթլի պիր իսթամ իսիզ էլտէ էտէմէմիշ իսէք տէ, թագրիպէն զիւքիւր իւնաս 18000 իսլամ, 12000 իըրիսթիան օլարագ, մէճմուրի էհալիյի մէսքիւնէ 30000 նուֆուսու շամիլ օլտուղու մագնուն տուր:

Պինալարընըն պիւնիւք բայը ախ-

նին իսթիլաթը տախի տախմա Գայսէրիյէ իլէ օլտուղու հալտէ, պու գազա վէ գարիւնէլէրին Սուսա միւլհագաթընտան օլտուղու վէ պու եիւզտէն միւշքիւլաթ չէքիլմէքտէ պուլունտուղու տէրքեար տըր:

¹ Իլէրիտէ եագաճաղըլը թաաֆիրի Գայսէրիյէ պահսընտա պէեան օլունաճաղը իւզրէ շէհրի մէզպուրուն թարաֆը շարգիսինտէ էլ եէվմ պագի օլան հիսար գափուսունա տա, Սուսա գափուսու տէնիլիր:

շապ, պաղի մահալներտէ խարապ, վէ զօգադլարը իսթիգամէթսիզ վէ պի հիսապ իսէ տէ, փէք չօգ կէօղէ վուրուր աթիգ իպնիյէլէրի, եանի իսլամիէթին միւքէլլէֆ ճամիլէրի մէտրէսէլէրի վէ թէքքէլէրի, վէ Հայլարըն մէշուր ուսումնարան վէ եկեղեցիլէրի վար տըր:

Պունտան մախտա պաշլըճա իւշ տէտ սահա քէպիր ճամիլէրի օլուպ, իշլէրինտէ փաշա ճամիսի տէնիլէն, 150 աեադ իրթիֆանտէ կիւզէլ պիր մինարէսի, վէ միւքէլլէֆ գուպպէսի իլէ մէշուր տուր, վէ մախտա հէր մահալլէտէ սայքի պիրէր տէ մէսճիտ պուլունուր:

ՍԵՐԱՍԻԱ. ՍՈՒԱՍ

ճամիլէրին էն մէշուրու 50 աաէտ թաշ տիրէք իւզէրինէ պինա օլունմուշ օլան, վէ ուլու ճամի տէմէքլէ մաարուֆ օլուպ, տէրունի պէշ պին քիշի իճթիմանէ միւսախտ պուլունան ճամիլի քէպիր տիր, վէ մինարէսինին ֆէվզ էլ զաեէ իրթիֆաի իսէ թէհայեիլէրի ճալիպ տիր:

Սուաքն իպրահիմ, Շէյխ չօպան, Աշի պապա, Սօրխուշու վէ էշլիա Էֆենճի իսթիլէրիլէ մաարուֆ պէշ տէտ թէքքէսի, վէ միւսաֆիրքէրվէր, վէ աեինլէրինի հէր ճիւմաա կիւնլէրի ալէնի սիւրէթտէ իճրա իտէր մըգտարը քեաֆի տախի, շէյխ վէ տէրվիլէրի վար տըր:

Լուսաւորչական Հայլարըն 6 եկեղեցիսի օլուպ, էն մէշուրու Ս. Ստուածածին նամընա օլան Մայր եկեղեցի տիր, պու եկեղեցի 1808 թարիխնտէ իպնա, վէ 1840 թարիխնտէ իսէ Գայսէրիյէլի մէրհում Սիմն պատկերահան մարիֆէթիյլէ, վէ 8 թաշ տիրէք իւսթիւնէ, վէ միւքէլէֆ գուպպէսի օլմագ իւզրէ ինչա օլունմուշ, վէ ճէսամէթի վէ հիւսն ու լաթաֆէթի ճիհէթիյլէ մահալի Հայլարընա միւսիւպիւ շէրէֆ ու իթթիխար պուլունմուշ տուր:

Մէգըիւր եկեղեցիսին տախիլէն մէրմէր տէօշէլի իւշ առէթ խորանը, իքի ամպիոնու պիր վասի գաւիթի վէ իքի պապ տախի պահարանը վար տըր:

Վէ խարիճէն իսէ, իքի գաթ իւզէրինէ պինա օլունմուշ միւքէմմէլ պիր առաջնորդարանը կէնիշ հավիսի, վէ գատիմագար լէզիլ սուլու իքիշէր բէօհրէնիլի իքի առէթ տախի չէշմէսի վար տըր:

Իքինճի եկեղեցիսի տէօրթ տիրէք իւզէրինէ քեարկիր օլարագ Ս. Սարգիս. իւշիւնճիւ իշլէնմիշ թաշլար իլէ եափըլմըշ Ա. Փրկիշ. տէօրաիւնճիւ Ս. Մինաս. պէշինճի տիշապ օլարագ Մայր եկեղեցիէ միւթթասըլ Ս. Յակոբ, վէ ալթընճը քեարկիր պիր մատուռ օլուպ Ս. Վըլաս իսմինէ տիր:

Հո. Հայլարըն եկեղեցիսի Ս. Վըլասիոս, վէ Բումլարըն քիլիսէսի Ս. Գէորգ նամընա տըր: Ասլընտա Սուլաստա Բում օլմանըպ պիր արալըգ ճանիկ թարաֆընտան 5-10 խանէ խաղըր հիճրէթ էթմիշ օլտուզու, վէ մէգպուր քիլիսէսի էրմէնիլէրտէն իսթիճար իտուպ, միւրիւրիւ զէման իլէ ետալէրինտէ գալմըշ պուլունտուզու

րիվանէթի, տէլաիլի սաիրէտէն պաշգա, զիքր օլունան քիլիսէնին էրմէնի գերեզմանատունունուն տէրունինտէ օլմասըլա միւսպէթ տիր:

Իսլամիէթին Կէօյ, Գալա, Շիւնի, Սաիս փաշա նամլարըլա տէօրթ ստէտ մէտրէսէսի օլուպ, էն միւքէլէֆի լէսմինտէ միւթթէպան օլան, վէ մէրմէրլէր վէ թաշ իւզէրինէ զանէթ սանաթըլ իշլէլէմէր իլէ միւզէյնէն պուլունան, Կէօյ մէտրէսէ տիր, զիքր օլունան մէտրէսէլէրտէ ֆաիլի մուլթար թալէպէլէրէ սէնէտէ իւշ այ տէրս վէրիլիր:

Իսլամլարըն պունլարտան մախտա գըրգ գատար մահալաթ մէքթէպլէրի, վէ 1882 թարիխնտէ քիւշառ օլունմուշ պիր տէ մէքթէպի լիւշտիյէլէրի վար տըր:

Լուսաւորչական Հայլարըն էրքէք վէ գըզ չօնուգլարընա մախտուս 4 առէթ նախակրթարան վէ պիրտէ միւքէմմէլ սիւրէթտէ ուսումնարանլարը վար տըր:

Մէգըիւր ուսումնարան 1851 թարիխնտէ Ս. թարգմանիլլէրին իսմինէ օլարագ Օտապաշեան ֆամիլէաընըն էսէրի համիէթ, վէ հիմմէթիլլէ իպնա օլունմուշ, վէ տէրունինտէ միւթէմատիէն 300 գատար թալէպէ, ուլում վէ էլիինէյի միւթէլիֆէ թահսիլիլլէ մէշղուլ օլմագտա պուլունմուշ տուր:

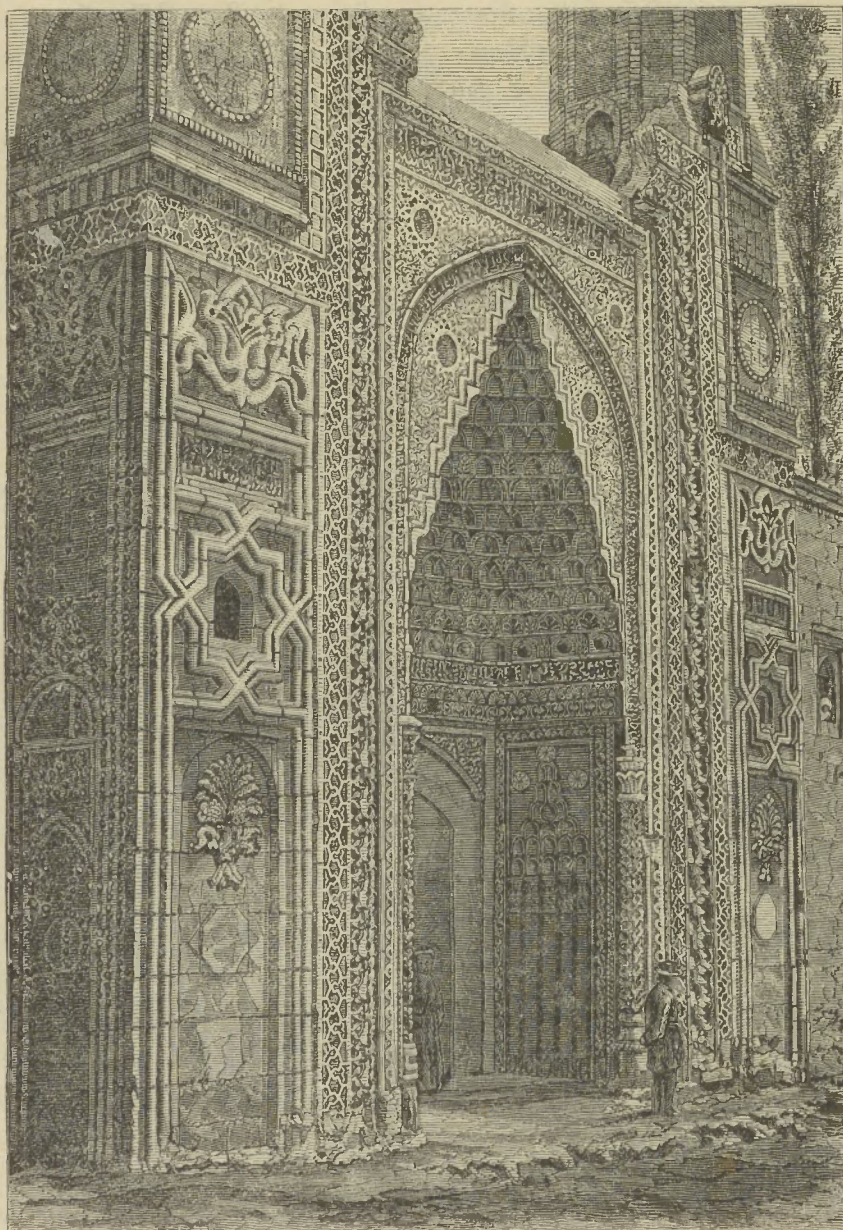
Մահալի խայրխահլարը մէգըիւր ուսումնարանըն մէսարիֆաթը լեազըմէսինի թէէմին զըմընտա, Սենեքերիմեան նամընա պիր ուլտուվէթի մախտուսէ թէշքիլ էթմիշ օլտուգլարընտան, շիրքէթի մէգպուրէնին զայրէթ վէ հիմմէթի սանէսինտէ, մէք-

Թէպի մէզպուր իտարէսի Թահթը
Թէէմինաթա ալընմնշ տըր:

Շէհրի մէզպուրաա 10 զատար

պաղար մահալլէրի վէ պիր գաշտա
մէյտան վար տըր:

Խանլարընըն էն մէշհուրու Արամ-

ԿԵՅՑ ՄԵՏՐԵՍԷՆԻՆ ՄԵՆՁԱՐԷՅԻ ԽԱՐԻՃԷՍԻ

Համմամ, 13 պապ խան հէր ճինստէն
16 էանաֆ չարսուսու, վէ 6-7 եիւզ
տիւքքեան, վէ իւզէրլէրի միւսաֆիր-
խանէլի միւթէատախտ զահվէլէր,

Եան տէնիլէն միլլէթ խանը օլուպ,
տախիլէն 38 պապ օտանը, վէ խա-
րիճէն 11 մաղաղանը հավի, վէ
իրատը տախի մէզպուր ուսում-

նարանա մինհասարը վէ բաճի տիր :

Իքի եէրտէ տախի դալասը վար իսէ տէ, պիրիսի խարապ օլուպ, տիկէրի բէամինաէ կէօրիւլտիւլիւ իւզրէ շէհ-րին գըպլէ թարաֆընտա, վէ պիր տէբէ պաշընտա օլտուղունտան ևօ-գարֆի գաշա տէնիլիր, վէ բէամի կիւնլէր թօվլար օրատան էնտախթ է-տիլիր, վէ տէրունի գալատէ պիր տէ մէշուր վէ ճէսիմ չալար սաաթ օ-լուպ, սէսի խարիճի շէհրտէն վէ է-բէյիճէ ուզադ մահալտէն էշիտիլիր :

Էհալիսի շու սօն սէնէլէրտէ ումու-րու թիճարէթի կիւն պէ կիւն իլէրի-լէթմէքտէ, վէ ալէլիսուսուս իըրիս-թիանլարը կէթտիբճէ Հալէպ Գայսէ-սէրլյէ Իսթանպօլ վէ մահալլը սաիրէ իլէ իիթիլաթը զիեատէլէշտիրմէքտէ տիրլէր :

Ումում էհալինին թիւրքճէ լիսան-լարը մաթլուպա քեաֆի, վէ էրմէնի-լէրի իլէ պէրապէր Բումլարը վէ պա-զէն տախի իսլամլարը էրմէնիճէ թէ-քէլլիւմ էտէր օլտուգլարը պէտիհի տիր, էրմէնիճէլէրի ումումիեթ իւզ-րէ գաւառական իսէ տէ մէքթէպտէն միւլսրէճ թալէպէլէր ֆատիհ թէքէլ-լիւմ էտէրլէր :

Գատըն թաիֆէլէրի էվճիմէն վէ սապիլթէ, վէ պաղիլէրի ալէլիսուսուս քէյվէնիլէրի պէզ վէ սաիր տէսթկեահ իշլէրի տօգոււմաղլա մէշղուլէ տիրլէր : Շէհրին թարաֆը շըմալիսինին եարըմ սաաթ պատինտէ, վէ պիր օվանըն եիւքսէճիք եէրինտէ վէ տիվարլար իլէ իհաթա օլունմուշ պիր կիւզէլ պաղէ տէրունինտէ Ս. Նշան իսմինէ պիր միւքէլլէֆ էրմէնի վանքը վէ 40 գա-տար օտասըյլա մըգտարը քեաֆի տախի միաբանը վար տըր :

Մէգքիւր վանք տէրունինտէ 3 ա-տէտ եկեղեցի օլուպ, Ս. Նշան իս-մինէ օլան, տէօրթ քէօշէ վէ ճիւլը թաշլար իլէ քէմէրլէրի պուլունմասը, վէ պիր միւքէմմէլ գուպպէսի օլտու-ղու կիպի, իշ տիվարլարընըն եարըսը-նա գատար սըրլը վէ չիւէքլի չինիլէր իլէ գապլը օլմասը ճիհէթլէրլյէ մէշ-հուր տուր :

Իքինճիսի Ս. Կարապետ իսմինէ օ-լուպ, պու տա եիւքսէք գուպպէլի, վէ Ս. Լուսաւորիչին Գայսէրլյէտէն ալսէթինաէ իպնա օլունտուղու մէր-վի տիր :

Իւշիւնճիւ Ս. Աստուածածին եկե-ղեցիսի տիր, պունունտա տիվարլարը վէ տէհիլի սըրլը չինի գապլը, վէ խորանընըն սաղ թարաֆընտա Պետ-րոս Պիտագարճըն, վէ սօլ թարա-ֆընտա թէոդորոս աբեղայ վկանըն գերեզմանլարը վագը արը :

Վենետիկ Միթարեան միաբանու-թիւնունու իհտաս վէ միլլէթէ պիւ-եիւք էսէրլէր իպրազ էտէն մէշհուր Աբբա Հայր իշթէ պու վանքըն միա-բանլարընտան տըր, վէ սարին միսի-թարը մագամընտա օլարադ, շիմաի իքի կէօղտէն ամա օլտուղու հալտէ, պիր դաշ լիսանա վագըֆ, վէ ուլու-մու ալլիյէ վէ էտէպիլյէ իլէ միւթթա-սըֆ պիր տէ կէզիւրեան թագէոս պատուելի վար տըր քի, Սուսա Հայ-լարընա միւճիւպիւ շէքէֆ ու իֆթի-խար սայըլա պիլիր, մումաիլէյհին պա-զի էսէրի պերկիւզիտէսի էլիմիգէ կէշ-միշ օլտուղունտան, իլէրիտէ թէրճիւ-մէյի հալլիյէ պէրապէր տէրճի սա-հիֆէ էտիլէճէք տիր :

ԳԱՅՏԵՐԻՅԵՆԻՆ ԱԹԻԳ ԳՕՃԱՊԱՇԸԼԸՂԸ

Տkorsիւննիւ նիւսիսեհեկն skvianl (սանիֆ 56)

Իշպու պաշ պէլասը տէօրթ արգատաշլարն իւշիւնէ արգատաշլըգ ճիհէթիլէ, վէ պիրինէ նամուս հայսիեթէ Էօմիւր վէ հաեաթ պապինտէ հէր պիր վէճհէ Էօյլէ Թէհսիր Էթմիշ, վէ ճիյէրլէրինէ իշլէմիշ իտի քի, գարըն քէսրէթի իլէ աեաղըն շիտոէթինաէն մէճլիսի միսսուսլէրինէ կէտէմէմիշ օլտուգլարը հալտէ տախի, հէր նէվի կիւճլիւյիւ տիւշիւնմէեհէրէք զիքը օլունան պէլանըն չարէյի իճապընը պուլմագ իւզրէ, մէգքիւր խանէեթ թօիլանմաեա մէճպուր օլմուշլար ըտը:

Օթուրտուգլարը ախօր սէքիսի թաապիր օլունան մահալէ, թաշ սալ տէօշլի մէսիրէտէն իքի պասամագ իլէ չըգըլըր, վէ իքի աթ վէ պիրտէ ինէք պաղլը օլան ախօր թարաֆը իսէ սէքիտէն աղաճ փարմագլըգ իլէ այրըլըր ըտը:

Պու սէպէպտէն թավանսըզ գաթրան մաղը իլէ օլան էօրթիւսիւ իքի պուշուգ արշըն գատար եիւքսէրէք օլուպ, վէ մաղլար գօեու հէվաեի իլէ լէօք գըրմըզըեա սօեալը օլտուղու հալտէ պիրէր աշըրը, եանի պիր մաի, վէ պիր տէ գըրմըզը օլարագ տիգիլմիշ իտի իսէ տէ, պօեալարըն իս վէ զիֆիր թուլթմուշ օլմասըյլա մաղլարըն պաշլարը եօնուլարագ եէրլէրինէ ալըշտըրըմըզ պուլունմասընա նաղարէն, աթիգ պինա սէօքիւնտիւսիւ օլտուգլարը աննաշլըլըր ըտը:

Մէգքիւր սէքինին զօգագ թարաֆընա օլան տիվարընտա պիր փուխարիսի, վէ խանէ հալլիսինէ տէ իքի աաէտ բէնճէրէսի օլուպ, պու բէնչէրէլէրին չէրչիվէլէրինէ պէգիրլի քեաղըտ գապլանմըշ իտի իսէ տէ, հալլի թարաֆը կէօրիւնէ պիւմէք, վէ հասպ էլ իճապ օրատան սէս վէրլմէք իւզրէ, տաիմա աշըլըպ էօրթիւլմէք իշուն չալկէշիւրի օլան չէրչիվէլէրին պիրէր կէօգիւնիւն քեաղըտլարը օրթու-

սընա, պիրէր ալուճ օրթասը գատար տէօրթ քէօշէ ճամ փարշալարը եափըշալըրըլըր ըտը:

Պու տէօրթ արգատաշլար մէգքիւր ախօր սէքիսինտէ պիր եանընտան հայվանլարըն նէֆէսի, տիկէր թարաֆտան փուխարիտէ լա էն գաթի եանմագտա, վէ քէօյլէրի օրթա եէրէ գօնուլմուշ պաղըր մանկալա ալընմագտա պուլունան քիւթիւքլէրին աթէշի ըսըճաղընտան, վէ պիր եանտան իսէ եարմաճա գաեիսի գուրուսու իլէ չիֆթէ գալրուլմուշ Ձիլէ լէպլէպիսինի մէգէ իտէրէք աթտըգլարը ալ գան լէնկրի էյնէճիք իւզիւմիւ չարապընտան, էօյլէ պիր թէլէսիմէքտէ իտիլէր քի, օ արատա պիրիսի կէլիպ տէ «ալըշարըտա պիր ատամ տօնմուշ» տէսէ իտի, — ճանըմ պու ըսըճագտա աաամ մը տօնար — տէեու իպրաղը թէհայեիւր էտէճէքլէրինտէ չիւպհէ եօգ իտի:

Պունլարըն պիրիսինտէն մաիտասը կէտէրէք օ տէրլէք գալմէթի արթըրտը քի, արթըգ չօրպաճըլըգ մօրպաճըլըգ թանըմաղ օլարագ, վէ չուպուգլարը իլէրի սիւրիւպ նարկիլէ մարիուճլարընը պըրագարագ, վէ պինիլէրի գալփագլարը պիր եանընա աթարագ, ալընլարը եօգարըսընտան էնսէ քէօքլէրինէ գատար գալփագլարը քէնարընըն չէմպէրվարի եէր էթմիշ օլտուղու հիլատան իքի բարմագ գատար եօգարտա օլմագ իւզրէ պիրիսի թիֆթիք քիւլա, վէ տիկէրլէրի թէրլիք գօեուլմուշ օլտուգլարը պաշլարընը, պիրէր քէօշէ եաստըղընա տաեաեըպ, եէրտէն պիր սիլէ գատար եիւքսէրէք եուն եանըլըլարըն իւզէրինէ սէճճատէ սէրիլմիշ սէտիրլէրէ ուզանտըլար:

Լաքին իշլէրինտէն պիրիսի քի, աշքեալը մախսուսէսի օրթա պօյ ալեա կէօզ, գըր պըեք վէ սին էլլի էլլի իքիտէն իպարէթ իտի, պու մէճլիստէն հիշ պիր քէյֆ տույմատըգտան պաշգա, օրատա օլան ըսըճաղըլըն գանն էտէրսին գալպինտէքի սըգընտըրը կէթտիքէ արթըրմագտա օլտուղու, տուրուշունտան, գըմըլտաեըլընտան, վէ մահգուն միւ-

քէտտէր պագըլընտան տէրք օլունուր, վէ տիկէրլէրին արատա պունա թէսէլի ճէվապլարընտա պուլունտուգլարը տա-
խի օ մանաեա համլ գըլընըր ըտը:

Պունար էլլէրինտէն կէլալի, վէ ա-
գըլարընըն էրտիլի գատար արգատաշ-
լարընըն պաշընտա օլան պէլանըն չարէյի
իճապընա պագըլ, վէ եօլլամըլ օլտուգ-
լարըն ատամլարը տէօրթ կէօզ իլէ պէք-
լէեօր օլտուգլարը հալտէ, ուզամալա-
րընտան տօլաեք արատա բիրէլէնիլէր,
վէ « նիճիւն պու գատար կէճիքտիլէր »
տէեու պիր պիրինէ սիւալլար իտէրլէր օլ-
մալարը, արգատաշլարընըն տահա գիւեա-
տէ տալըրըլ պէթմէսինէ պախա օլ-
տուգընու չագըլ, պիր արալըգ իլլէ-
րինտէն պիրիսի « Ալլահը սէվէրսէն պիր
ազ ֆէրահլան վէ քէնտինէ կէլ:

« Տիւնեատա էօլլումտէն պաշգա հէր
տէրտին չարէսի պուլընուր, վէ պիլիմ
չու իլտէ չէքտիլիմիլ պիւս պիւթիւն ֆի-
զուլի, վէ պիր մէրհամէթսիլին էսէրի
պուլընուր օլտուգըլ իյիւտաեա մաալիւմ
տիւր, իմտի իշի հավալէ իտէլիմ սահի-
պինէ... Հագգ թէալա կիւզէլ եափար »
տէեուպ, վէ օ մէրհամէթսիլ տէնիլէն
զաթըն պու տէրէճէ կէյկիլիլինէ սէ-
պէպ նէ օլտուգընու հիքեաեէ էյլէմէ-
սի իլուն իպրամ վէ բիճա էթտի:

Նասըլքի եօգարտա գիքր էթտիք պու
զաթըն ազըլ աջմաեա պիլէ վազթի, վէ
սէօզ սէօյլէեէճէք հալի եօգ իտի իսէ
տէ, արգատաշընը գըրմաեըտա պիր
վէճհլէ իսթէմէտիլինտէն շու վէճհլէ հի-
քեաեէսինէ շուրու իլլէտի:

Միւքէտտէր արգատաշըն նագլը:

« Պիրսինիլք քի պէնիմ նէ օն իքիլիքտէ,
վէ նէ տէ պու եիւզտէն պիր շէրէֆ վէ
խթիֆատէ էթմէքլիքտէ կէօզիւմ վար...
նէ եափալըմ միլլէթսիլիտէ պիր ատէմ
գաթարընա կէչիրիպ ազա սէչմիլ գապուլ
էթմէմէք, վէ պու եօլտա էլաէն կէլէն
խըտմէթի էսիրկէմէք հէմ Ալլահ ինտին-
տէ, հէմտէ միլլէթսիլիտէ մագպուլ
պիր շէյ տէյիլ տիր: Պինաէն ալէյհ շօգ
տիւլիւնտիւմ տաշընտըմ պու պապտէ

էօզր վէ իմթինա էթմէքլիլի ազըմա սը-
ղըտըրաւաւտըմ, վէ նասըլքի պիրսին-
իլ մէճիլիսինիլէ տախիլ օլտուգըլմ կիւն-
տէն պէրու էլիմտէն կէլէն խըտմէթտէն
կէրի տուրմամագտաեըմ:

Միլլէ խոստովանել օլուր կիպի սէօյլէ-
րիմ քի, պու մէրհամէթսիլ գալիմին իլք
կիւնիւնտէն պէրու պանա դարագ պաղ-
լամասը, վէ պաշըմա եըլտըրըմլար եաղ-
տըրմաեա գալգըլմասը պաշգա պիր շէյ
իլուն տէյիլ տիր, ազա ինթիխապ օլուն-
տուգընտան իւլ կիւն սօնրա պիր ագ-
չամ սըգը սըգըեա պապէր էթմիլ, օ
կիւնլէրտէ կէօզլէրիմէ նէվազիլ էնիպ
գանլանիլ օլտուգընտան, տըշարը չը-
գամաեօրուտուլմ, հէր նէ գատար էօզիւր
տիլէտիմ, աֆիլ էթսին հալիմ եօգ տուր
պիր պաշգա վազըթ կէլիլիմ տէեու թի-
ճալար կէօնտէրտիմ իսէ տէ, ազապինէ
ուշաղը թէքրար կէլիպ, պիր թագըմ չօր-
պաճըլար թօփլանմըլ պիլի պէքլէեօրու-
մուլ օլտուգըլ ճիհէթլէ — չօրպաճըմ էմր
էթտի պէրապէր ալմաեընճա կէտէմէմ—
տէտի, վէ էօյլէ խարար վէ բիճա էթտի,
վէ պօշ կէտէր իսէ պաշընա կէլէճէք պէ-
լալարը օ տէրէճէ սատէտիլանէ սէօյլէտի
քի, նէ օլուրսա օլուն կէտէեիմ տէեու
գամիլիմ պանա տավաճը օլմաեա պաշ-
լատը, վէ հասըլը կէօզլէրիմի պաղլա-
եըլ, վէ ուշաղըմըն էլինէ եափըլպ պու
մէրհամէթսիլ գալիմին էվինէ վարտըմ:

(Մապասի սօնրա)

Պիր ՎԱԼԻՏԷ ԻԼԷ ԳԸՁԸ

Պիր կիւն չիլէքլէր վէ չիմէյլէր իլէ
միւզէյեէն պիր կիւլէն իլինտէ էյլէն-
մէքտէ պուլունան, վէ բէսիմլէրիլլէ
մանգըրու ամմէ օլան եւգիլինէ վալի-
տէսինին տիլիլինէ տօյրու եապանըպ,
վէպիր էլլինի, եիւզիւնէ տաեաեըպ,
վալիտէսինին եիւզիւնտէն եօգարը
պագարագ « Մայրիկ տէտի, շու պաղ-

չէտէքի օլան չիչէքլէրին ըհնկլէրինտէն հանկիսի տահա խօշ վէ լաթիֆ տիր» :

Եւգինէ արթըզ ուլումու ալիյէ սը- նըֆընա կէչմիշ, վէ պիրազ եիւքսէք ֆիքրիի սէօղլէրի աննահա պիւմէք տէրէճէսինէ կէլմիշ օլաուղունտան, վալիտէսի զաեթ նազիքանէ սիւ- րէթտէ պիր էլի իլէ սըրթընը օգշա- երպ, վէ տիկէր տէսթինի էլինէ ա- լարագ «Գըզըմ տէտի, մէշահիրի իւ- տէպատան Արիստոտէլ նամ ֆէլլէսօ- ֆուն գըզը Պուլթիանա տէտիյի կիպի, պէնտէ սէնին պու սիւալինէ ճէվապ վէրիւրիմ քի, ըհնկլէրին էն մէմուհու կիւշ պէնպէսի տիր. չունքի գան հի- ճապա պէշարէթ օլարագ լէհճէտէ օ ըհնկի կէօսթէրիր, վէ հիճապ իսէ ա- լէմին վէ ալէլիսուսուս սէնին կիպի կէնճլէրին վէ կիւչիւքլէրին խասաիսի մէմուհէյի մախսուսէսի տիր» :

«Եիւզլէրտէ կէօրիւլէն հէր գըրմը- զըլըգ տա հիճապտան մը իլէրի կէլիր» :

«Եօգ . . . գըզըմ, նիսա թաիֆէսինին

պիր թագըմլարը Հագգ Թէալանըն իհսանընա մաաթուֆ օլան լութֆու- իթիլասա չըգըշարագ, մալիքէ օլ- մասըլլարը փարլապըղը վէ ալլը- ղը եափմա վէ սանաի սիւրէթտէ շու- նա պունա եուլթուլումագ իսթէրլէր, վէ անըն իչուն եիւզլէրինէ պատանա սիւրէրլէր . . . հալ պու քի թագլիտ- ճիլիքտէ հէր նէ գատար տա մահիրէ օլալար, եինէ էյրէթիլիլինի քէթմ էտէ պիւմէնին իհթիմալի եօգ տուր : Չունքի թապիաթըն խասսիեթի զա- հիրէսի, խասաիսի պուլթունէսինին ի- շարէթ վէ նիւմիւնէսի օլաուղունտան, էսասէն մալիք օլունուլաման պիր լէթաֆէթի, պատանա բէրաէսի ալ- թընտա վագը աըր կիպի կէօսթէր- մէեէ չալըշմագ նէ ազիմ պուտալա- լըգ աըր . . .

Անըն իչուն հիւքեամանըն գան ըհն- կինտէ միւշահատէ էթտիյի ալլըղա թագլիտ էթմէք չապասընտա կէզէն սանաթքեսարլարըն հիչ պիրիսի, թա- պիաթըն կէօսթէրտիյի ըհնկէ թաթ- պիգ էտէ պիւմէք մուվաֆիպգիեթ- թինէ տէսթիրէս օլամատըլար :

Չունքի գանտա իւշ նէվի ըհնկ օ- լուպ, պիրիսի աչըզ վէ փարլագ ալլըգ աըր քի պէնպէ տէնիլիր, տիկէրի պունուն գօեուսու օլան սըրֆ գըր- մըզըլըգ տըր, վէ իւչիւնճիւսիւ տու- նուգ էօլկիւն վէ մօրիմսի գըրմըզը- լըզլար օլուպ, պունատա գըզըլըգ թաապիր օլունուր :

Մէշահիրի իւտէպանըն հիւքմ վէ գալիլինէ կէօրէ պէնպէ ըհնկ հիճա- պա, գըրմըզըլըգ նէսամէթէ, վէ գը- զըլըգ աըսըլըղա տէլիւ տիր, վէ չունքի եիւզ գալլին այնէսի օլմագ ճիհէթիլլէ, շու իւշ նէվի հալի գան

քէնտի րէնկի իլէ լէճճէտէ իրաէ էտէր:

Հիճապ կէնճ չօճուգլարըն , ալէլ խուսուս սէնին կիպի կիւչիւք գըզլարըն խասսիեթի մագպուլէսի օլտուղունտան , թապիաթ պու րէնկի չօգճա սէնին կիպիլէրէ , եանի սիննի սէպավէթէ հասը էյլէտի :

Զիրա պէնպէ ալլըգ պիր գապահաթ վէ եօլսուգլուգտան տօլանը օլմանըպ , եալընըզ միւճիւպիւ ինթիրազ օլան պիր խուսուս իչուն գապլէլ վուգու գուհուր իլէ , պուլուլթուլ հավատա կիւնէչին շավգը կիպի չէնէտէն պաշլանարազ եիւղէ պիր չավար պիր տէ գաչար :

Չավար... չունքի ինթիրազը վար , գաչար զիրա իչլէնմիշ գապահաթը օլմանըպ հասպի պիր ինթիրազ իչուն օլտուղունտան , եիւրէյի ճէսարէթլէնտիրմէք իւղրէ օրանա գօշար , վէ ինթիրազա սէպէպ օլան խուսուսուն իղալէսինէ , վէ եիւրէյի րահաթ էտէսիյէ գասար , եիւրէք իլէ եիւղիւննազիք թէնի արասընտա ճէվէլանընա տէվամ , վէ պիր թարաֆտան ճէսարէթի , տիկէր թարաֆտան մահճուպիեթի մուհաֆազանա իգտամ գըլար :

Գըզըմ կիւն օլուպտա աննանաճագսըն քի , շիմսի իսթանպօլուն մօտալարը հէր նէ գատար պարիթ էթմիշ իսէ տէ , էվաիլտէ պուրատա տա , էլէէվմ թաշրալարտա պագը օլտուղու կիպի թագէ կէլինլէրին պաշընա ալ փուլլու պաղլարլար , վէ եիւղիւնէ ալ բէչէ թուլթարլար ըտը , վէ պունունլա քէնտիսինտէն արզու օլունան չէյ , նիսա թաիֆէսինէ մախսուս օլան խասաիսին էն մէմտուհու պուլունան հիճապ իլէ մուլթասըֆէ

օլմասը իտույինի աննաթմագ իսթէրլէր իտի :

Կէլէլիմ քի գըրմըզըլըգ պիր նէվի գապահաթ , վէ եօլսուգլուգտան տօլանը նէտամէթի միւպէյեին պուլունտուղունտան , վէ պունտա թէքտիր զազապ , եախօա քէսրի նամուս գօրգունու , էսէֆ վէ աճը տույլուսու էլամէթլէրիտէ օլտուղունտան թագեիգ ալթընտա օլան եիւրէյին ալթէչի չօղալըր , վէ պինաէն ալէյհ գան պիր գըզլըն րէնկ ալըր , թապիաթ պիչաւէեի աճըր , նէտամէթինին իմհասըլլա գարշըսընտաքինին զազապընըն թէսքին օլունմասը վէ եիւրէյինին ֆէրահլանմասը զըմնընտա կէօղլէրինէ եաշ , վէ եիւղլէրինէ պուրճա պուրճա թէր սէվգինէ մէճպուր օլուր :

Պունու տախի մէշհուր Գիոգինէս ֆէյլէսօֆուն պիր կիւն թէքտիր էթմէք իսթէտիյի թալէպէլէրինտէն պիրիսի լէճճէսինտէ զիքը օլունան րէնկի միւշահատէ էտէրէք — ճէսարէթէ կէլ չօճուղում , չունքի եիւղիւննաէ գապահաթընը աֆվա շանան պիր հալ հիսս էաէեօրում , — տէմիշ օլմասըլլա թաստիգ էտէրիմ ,

Զիրա ինսան գըսմընըն գապահաթ իչլէմէմէսի միւմքին օլմանըպ , ֆէնալըգ իչլէնիլէն գապահաթա նատիմ օլմամագ տըր... պինաէն ալէյհ պէնիյի առէմին պու պօրանը սավուշտուրմասը , վէ եիւրէյին եէրինէ օթուրմասը պիւեիւքլէրտէ թէէսիւֆ վէ աճը , կիւչիւքլէրտէ նէտամէթ աղուր իլէ վագը օլմագ իսէ , վայ... օ առէմին պաշընա զիրա գապահաթտան միւճազաթսըզ , վէ գօրգու վէ էսէֆտէն զիեանսըզ գուրթուլմագ կիպի օլաճաղընտան , արթըգ օ մի-

սիլլուէր գապահաթա վէ ուղղուն-
սողլուղա ալըըը, վէ եիւրէքէրի
գանըն շու ճէվէլանընտանտուր օլա-
րագ եիւզտէ էօլկիւն վէ հարաքէթ-
սիզ պիր գըզարար գայըը, վէ եիւ-
զիւն հիճապ բէրտէսի երթըլմագ
տէմէք պու մանաեա ալընըը:

Իշթէ գըզըմ զանն էտէրիմ¹ աննա-
տա պիլտիմքի, բէնկէրին էն մէմուհ
վէ մագպուլու հիճապ ալըըը օլան
կիւղ պէնպէսի տիր.»

Ս Ս Վ թ

Տօրսիւնձիւ ճիւսիսէսէն skվամ (սահիֆ 63)

Քիմիսի տախի տէօրթ նէվի բուզի-
կեար գուվէթի իթա պիրլէ, երշըզ,
կիւն տօրուտու, գըպլէ, վէ պաթը,
բուզիկեարլարընա թէշպիհ գըլտը,
պունուն նէթիճէյի հասէլէսինտէն
խէ, ասվաթը արպաաեա պիրէր տէ
ճանիպ իլավէսիլէ սէսլէրին պիր ըի-
վաեթտէն եէտիեէ, վէ տիկէր հի-
սապտան սէքիզէ իպլալը լեազըմ¹
կէլտի:

Նասըլքի բուզիկեարլարըն պիրէր

¹ Էսքի Աճէմէր եէտի էսառի սէսլէրին,
էնկինլէք վէ եիւքսէքլէքէրինի սալիֆէն
եէտի ատէտ զանն օլունան սէյեարէ եը-
տըզլարընըն տիւնեաեա օլան եազընլըզ,
վէ ուզագըզլարընա պիթ թէշպիհ, եե-
կեան սէսինի տիւնեաեա էն եազըն գը-
եապ օլունան զամհրէ տիւնեաեա անտէն
ուզագ օլան ուսարիսէ սէկեահը զօհրաեա
չարկեահը մհրրիսէ նէվաեը միշքիսէ
հիւսէյինիսի զօհալա, վէ սօն սէսի տախի
էն ուզագ ատտ օլունան վէ ֆէլէք իւլ
էֆլաք թէսմիէէ գըլընան աքլաա վէ-
րէրէք իսմինէ սիյեարէյի մէզպուրէէ
մախսու օլան կիւն տէմիլէր տիր:

տէ ֆէրի օլուպ, շըմալը շարգի,
եանի փօյրազ, շըմալը դարպի, գա-
րաեէլ, ճիւնուպու շարգի, քէշիլէմէ,
ճիւնուպու դարպի լօտոս թաապիր օ-
լունուր իսէ, պի թըպգըհի սէսլէրին
ճանիպլէրինէ էրմէնիճէ կոդմունի
տէնիլէրէք ալ, թլ, գլ, դլ, էլարէթ-
լէրիլէ սէքիզէ, վէ Ֆարսիճէ էսառի
տէօրթ սէսին իւզէրինէ մէվա, հիւ-
սէյինի վէ էվիճ նամընտա էւս սէս
տահա էլավէսիլէ, վէ ալաֆրանկա-
տա տախի so. rհ. մի. ժա. սօյ.
շա. սի. իսմիլէ եէտիեէ թագսիմ է-
տիլմիշ տիր:

Սէսլէրին եէտի էլէ սէքիզ իթի-
պար էտիլմէսինտէ պիր մանա օլմա-
երպ, սէքիլինճի սէս թիզ, քէս, պի-
րինճի տէրէճէեէ բէրտէյի ալտէթ
օլտուղունտան, էքի հիսապ տախի
մուվաֆըզը մասլահաթ տոր:

Վէ ալա թիւրքա էլէ ալա ֆըրան-
կատա, ագսամը էսասիլէճէ պիր
ֆարգ եօգ իսէ տէ թաատատ պա-
պինտէ մուխալէֆէթ վար տոր, շէօյ-
լէքի, պիզէն աճ եանի եէկեահ ատտ
օլունան պիրինճի սէս, անլէրճէ սօյ
տուր քի ալթընճը սէս տէմէք օլուպ,
մա մաֆիհ նէթիճէսի եինէ պիր հի-
սապտա գարար գըլաճաղը թապիլի
տիր, չունքի անլէրճէ ահէնկ տախի
թիզ տիր:

Դաւիթ մարգարէ զէմանընտա սէ-
սին մուրագգազլարըլա պէրապէր
եէտի նէվի օլտուղունա գարար վէ-
րիլմիշ օլմասը, վէ պու խուսուսա պին
նէֆա քէնտիսինինտէ միւթթալի պու-
լունմասը, հարփաւընըն եէտի թէլ-
լի օլմասընտան, վէ հէր պիրիսինի
հաֆթանըն պիր կիւնիւնէ մախսու օ-
լան էլահիսինէ թաեին էթմիշ պու-

լունմասընտան աննաչըլտըղը կիպի մագամ ալեթարընընէվի չողալըպ, մուզիգա, սանթուր, գանօն, գավվալ զուրնա, չարփանա, տէֆ, վէ պուն- լարա միւմասիլ չալկըլարըն, վէ աեագ- ըագսընըն միւհտէս իտուլի, վէ Բո- նոնիա պիւթիւն չալկըճըլարըն սէր- տէսթէսի պուլունտուղու Ահտ իւլ ա- թիգին (Ա. Մնց. ԺԵ. 16, 27. Ելից. ԺԵ. 20) պապ վէ ըագամլարընըն միւ- թալաասընտան իսթինպաթ օլունուր:

Վէ պագի ըիվանէթէ կէօրէ տախի, գանօն մումաիլէյհ Բոնոնիանըն էսէ- րի իսթիրասը օլուպ, քէնաի իսմիլէ էատ օլունա կէլտիլի մագնուն տուր:

Հաթթա պու չալկըլարըն օ վագ- թըն հիւքմիւնտէ մէվճուտ պուլուն- մասը, վէ գավվալըն պողաղա թագ- լիտէն եափըլմասը սէսին պողաղտան տողրու աողրուեա չըգմանըպ, սըգը- շարագ վէ պողում պողում իխրաճ է- տիլիր օլմասընա, վէ արա սըրա ազ չօգ ֆասլալարտա պըրագըլմասընա թաթպիգ էտիլմիչ օլմասընը, վէ պու վէճհէ մագամաթա թաապիլի նա- գապիլ պիր հիւնն վէ լէթաֆէթ վէ- ըիլմիչ պուլունմասընը թէպէյեիւն իտէր:

Իճրաաթը մէպպուրէ սէս իլէ չա- լընան չալկըլարըն տէլիքլէրինտէ պիր տէրէճէնէ գատար փարմագ իլէ եա- փըլա պիլէճէյի տէրքեար իսէ տէ, բէրտէ իլէ չալընան չալկըլարտա բէրտէլէրին արթըրըլմասընը իճապ էթտիլէճէյինէ մէպնի, մէգքիւր Եէ- տի սէսէ օլ զէման տախի պագի իլա- վէլէր իտիլմիչ, վէ Դաւիթ մարգարէ իսէ մուախիարէն հարփասընըն թէլի- նի սապսնակ ուխսիէն, Եանի օն թէն- պիհէ թաթպիգէն օն ատէտէ իպլաղ

իլէմիչ պուլունմասը, օլ զէման Աիւ բէրտէլէրէ տախի քէսպի իթթիլա է- տիլտիլինէ տէլիլ ատտ օլունա պիլիր:

Վէ թագըլմարընտա չարփանա զիլ վէ տայրէ պուլունտուղունա նագա- ըէն իսէ, էգկի վէ ֆասլա գաիտէսի- նէ տէ ըիաեթ իտէր օլտուգլարը տէրք վէ ֆէհմ էտիլիր:

Իլթէ իլմի մագամ պու վէճհէ կիւն պէ կիւն իլէրու կիտէրէք Եէտի սէսէ պիրէրտէ նիւ բէրտէ ինզիմամըլա ա- սըլ սէսլէր օն տէօրտէ իպլաղ օլուն- տուքի, իքի ատէտ տէ նիւ վէ թա- մամ բէրտէյի ավտէթլէրիլէ օն ալթը տէմէք օլուպ, պու ասըլա պու անէ գատար հիչ պիր իլավաթը ճէտիտէ վուգու պուլմանըպ, անճագ թիգ վէ բէս գաթլանմասը թէքէրիւր էթ- տիքճէ $\frac{31}{21}$ $\frac{28}{31}$ $\frac{40}{48}$ վէ տահա զիեատէ վէ նօգսան բէրտէլէր միւշահատէ գըլըն- մըշ տըր:

Շիմտիեէ գատար օլունան թէվզի- հաթտան աննաչըլաճաղը իւզրէ, չալ- կըլար էսասէն իքի նէվէ թագսիւմ ի- տիլէրէք, նէվի էվիլէլի սօլուգ իլէ իւֆլէնմէք, վէ նէվի տիկէրի էլ իլէ տարպ իտիլմէք իւզրէ էնվաի միւլս- թէլիֆէ իճատ վէ իսթիրա օլունմուշ տուր:

Ել իլէ տարպ իտիլէնլէր քէզալիք իքի գըսմ օլուպ, պիր գըսմը սաչրէ, սիւմմէֆ, սալնոչ, վէ սիւմպէշէֆ, վէ ԹըրաւքէԹա, կիպի բէրտէսի օլմա- եան, վէ եալընըղ էլ վէ եախօտ պիր ալեաթը մախսուսէ իլէ չալընան չալ- կըլար տըր:

Տիկէր գըսմը տախի աանճուր, գա- նօն, Թաւպուր, պէրպուր, աազ, ֆե- ման, վէ պունլարա միւմասիլ թէլ վէ քիլիլ իւզէրինտէ թագէնէ գալէմ, վէ Եայ իլէ ուրուլան չալկըլար տըր:

(Դուսուրու պասկնա)

ԸՆՁՈՒՂՏ — ՉՈՒՐԱՓԱ

Չուրափա գրամէն գաիլանա, վէ գրամէն տէվէնէ պէնդէր պիր հայվան օլտուղու իչուն խմինէ էրմէնիճէ Ըն-ճուղս տէնիլտի:

Գաիլանա պէնդէմէսի, տէրիսի իւ-գէրինտէ օլան զանէթ փարլագ վէ սիեա՜ պէնէքլէրտէն տօլանը օլուպ, տէվէնէ պէնդէմէսի տախի պօյնու-նուն ֆէվզ էլ հատտ ուզունլուղունա նիսպէթլէ, գափասընըն վէ գուլագ-լարընըն ուփագլըղը տըր:

Բէսիմլէրինտէն նիւման օլաճաղը իւզրէ, պու հայվանլարտա աեաղըն-տան իթիպարէն պաշընա գատար ԱՅ աղըն եիւքսէքլէք միւշահատտ օլու-նան պուլունտուղու, վէ էն ուփագ-լարը վէ եապրուլարը տախի ալէսսէ-

վիեէ հիսապը մէզպուր նիս-պէթինտէ պօեուն ուզունլու-ղունա մալիք պուլունտուգլա-րը մուհագգագ տըր:

Չուրափալարն արգա ա-եագլարընա նիսպէթլէ, էօն աեագլարընըն ուզունլուղու, վէ պօեունլարընըն զանէթ եիւքսէքլէքլէք, քէնտիլէրինի եէմ եէմէք վէ սու իչմէք իւզրէ եէրէ գատար էյիլէմէզ պիր հալէ իլգա էյլէմիշ օլտուղուն-տան, եէեէճէքլէրինի աղաճ տէրէլէրինտէ օլան եափրագ վէ մէյվէլէրտէն արամագ, վէ սուսուղլուգլարընա խտէ եա պիր ուշուրումսան ագան, եա-խօտ տէրին պիր չայ վէ ըրմագ իչինէ կիրէրէք աղըզլարընա եանաշտըրըլան սու իլէ գան-մագ ազմինտէ պուլունտուլար:

Կէօսթէրիշտէ թապիաթլարը ուս-լու խտէ տէ, հըրսլարը զանէթ շէսիտ օլտուղունտան պիր տէֆա հըրսա չը-գարլար, վէ եախօտ խըզ իլէ գօշար-լար խտէ թէքմիլ վահիլիլիլիլի վէ հա-շարըլըզլարը մէյտանա չըգար:

Պու հայվանլարըն գուվլէթլէրինէ վէ կէօսթէրիշտէ օլան հայը միւլաի-մէթլէրինէ նազարէն, ալըզընլանտը-րարագ հայվանաթը սաիրէ միսիլու իլէ վէ եիւք նագլինէ գուլլանմագ ի-չուն չալըշըլմըշ խտէ տէ, տիկէր եա-պանի հայվանլարըն հիչ պիրիսի գա-տար թէրպիլէլէրի միւմբին օլմատը-ղընտան պօշա պըրագըլմըշ տըր:

Պունլար եալընըզ Աֆրիգա գըթա-սընտա պուլունտուպ, մահալլը սաիրէ-տէ էմսալի եօգ տուր: